

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2568

การนำเสนอภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2568 พบความเคลื่อนไหวสำคัญ ได้แก่ สถานการณ์การจ้างงานทรงตัว อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ หนี้สินครัวเรือน (ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568) หดตัว ขณะที่หนี้เสียยังคงเป็นปัญหาสำหรับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยุติ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง และการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแย่ง นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ 3 เรื่อง ได้แก่ (1) โอกาสและความท้าทายของเด็กจบใหม่ในโลกการทำงาน (2) UPF อร่อยง่าย เสี่ยงตายเร็ว และ (3) หนี้สหกรณ์ : จุดเปลี่ยนในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน รวมทั้งนำเสนอบทความเรื่อง “ความท้าทายของผู้ประกอบการไทย ท่ามกลางการเข้ามาของทุนต่างชาติ”

สถานการณ์แรงงานไตรมาสสอง ปี 2568 ทรงตัว โดยการจ้างงานในสาขานอกภาคเกษตรกรรมอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อน ขณะที่ภาคเกษตรกรรมยังคงหดตัวต่อเนื่อง ซึ่งต้องเฝ้าระวังผลกระทบจากการปรับภาษีนำเข้าของสหรัฐอเมริกา ข้อพิพาททางเขตแดนที่อาจยืดเยื้อ การรับมือกับรูปแบบการจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน ตลอดจนอันตรายจากการทำงานที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ไตรมาสสอง ปี 2568 ผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 39.5 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 0.02 จากไตรมาสสองของปี 2567 จากการจ้างงานในสาขานอกภาคเกษตรกรรมที่ขยายตัวร้อยละ 0.4 ซึ่งขยายตัวมากที่สุดในสาขาการขนส่งและจัดเก็บสินค้าที่ร้อยละ 7.9 รองลงมาเป็นสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ที่ร้อยละ 3.1 และสาขาการผลิตพื้นผิวที่ร้อยละ 0.5 ส่วนสาขาการก่อสร้างและสาขาการค้าปลีก/ค้าส่งหดตัวลงที่ร้อยละ 3.7 และ 1.2 ตามลำดับ ขณะที่การจ้างงานภาคเกษตรกรรมหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 0.9 โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือ ชั่วโมงการทำงานของแรงงานทรงตัว โดยภาพรวมอยู่ที่ 42.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะที่ภาคเอกชนอยู่ที่ 46.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งผู้ทำงานล่วงเวลาลดลงร้อยละ 8.0 เช่นเดียวกับผู้ทำงานต่ำระดับที่ลดลงร้อยละ 4.0 สำหรับค่าจ้างแรงงานของภาคเอกชนและแรงงานในระบบเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 และ 2.5 ตามลำดับ แต่ในภาพรวมลดลงร้อยละ 1.9 อัตราการว่างงานลดลง โดยอยู่ที่ร้อยละ 0.91 จากไตรมาสสอง ปี 2567 ที่อยู่ที่ร้อยละ 1.07 หรือมีผู้ว่างงาน 3.7 แสนคน ซึ่งลดลงในกลุ่มอาชีวศึกษาและกลุ่มวิชาชีพชั้นสูง ทั้งนี้ ผู้เสมือนว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยมีจำนวน 2.1 ล้านคน สำหรับประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ 1) ผลกระทบจากการปรับอัตราภาษีนำเข้าของสหรัฐอเมริกาต่อการจ้างงาน โดยสหรัฐฯ มีการเรียกเก็บภาษีหลายรูปแบบ ทั้งการจัดเก็บภาษีเฉพาะในสินค้าบางรายการ (Specific Tariffs) การกำหนดภาษีศุลกากรตอบโต้ (Reciprocal Tariffs) ที่ไทยถูกจัดเก็บที่ร้อยละ 19 รวมทั้ง ยังมีมาตรการในการป้องกันการสวมสิทธิ์แหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) นอกจากนี้ ไทยยังต้องปรับภาษีนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ กว่าหมื่นรายการเป็นร้อยละ 0 โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งจะทำให้สินค้าไทยแข่งขันยากขึ้น และกระทบต่อการจ้างงานหรือชั่วโมงการทำงานของแรงงาน ดังนั้นภาครัฐจึงควรสนับสนุนการเปิดตลาดใหม่ มีมาตรการปกป้องสินค้าไทย รวมถึงการตรวจสอบการสวมสิทธิ์ของสินค้า 2) การปรับรูปแบบการจ้างงานของสถานประกอบการจากภาวะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอน โดยในปี 2567 องค์กรในไทยร้อยละ 25 มีแนวโน้มจะลดพนักงานและปรับโครงสร้างองค์กร โดยจะลดการจ้างงานพนักงานประจำเต็มเวลา และหันไปจ้างแบบพนักงานประจำไม่เต็มเวลา รวมถึงพนักงานสัญญาจ้าง/พนักงานชั่วคราวไม่เต็มเวลา ซึ่งอาจกระทบต่อความมั่นคงในการทำงาน ระดับรายได้ ตลอดจนสิทธิตามกฎหมายต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรตรวจสอบให้การดำเนินการของสถานประกอบการเป็นไปตามกฎหมาย 3) การขาดแคลนแรงงานต่างด้าวที่ปัจจุบันแรงงานต่างด้าว 3.88 แสนคน ไม่มาต่ออายุใบอนุญาตทำงานหรือดำเนินการไม่ครบถ้วน อีกทั้ง

รัฐบาลกัมพูชายังมีการดำเนินมาตรการเชิงบังคับในการดึงแรงงานกลับประเทศ ทำให้สถานประกอบการในภาคการก่อสร้าง ภาคการผลิต รวมถึงภาคเกษตร มีความเสี่ยงที่จะขาดแคลนแรงงานเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบัน กรม ได้มีมติเห็นชอบให้นำเข้าแรงงานสัญชาติอื่นเพิ่มเติม โดยเฉพาะแรงงานศรีลังกา รวมทั้งเนปาล ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เพื่อมาทดแทนในอุตสาหกรรมที่ขาดแคลน และ 4) การเกิดอันตรายจากการทำงานที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่า การประสบอันตรายกรณีร้ายแรงจะมีสัดส่วนไม่มาก แต่งานวิจัยของมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า การสูญเสียเพียงนิ้ว มือ หรือแขน จะทำให้แรงงานมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมแย่ลง อีกทั้งยังเกิดผลกระทบทางด้านจิตใจที่ไม่อาจคาดเดาได้อย่างครอบคลุม สถานประกอบการจึงควรบำรุงรักษา เครื่องมือ/เครื่องจักรอย่างสม่ำเสมอ อบรมพนักงานเกี่ยวกับความปลอดภัย และการชดเชยให้แก่แรงงานอาจต้องคำนึงถึงค่าเสียโอกาส

หนี้สินครัวเรือนไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 หดตัวเป็นครั้งแรก ขณะที่คุณภาพสินเชื่อของครัวเรือนยังคงมีปัญหา โดยเฉพาะสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์และสินเชื่อบัตรเครดิต โดยมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ การเพิ่มจำนวนของแหล่งเงินกู้บนระบบทางออนไลน์ และการใช้บริการซื้อก่อนจ่ายทีหลัง (BNPL) อาจส่งผลให้ผู้บริโภคก่อหนี้เกินตัว

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่ารวม 16.35 ล้านล้านบาท หดตัวร้อยละ 0.1 จากการขยายตัวร้อยละ 0.2 ของไตรมาสก่อนหน้า ทำให้สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ปรับลดลงต่อเนื่อง โดยมาอยู่ที่ร้อยละ 87.4 เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 88.4 ของไตรมาสที่ผ่านมา ด้านความสามารถในการชำระหนี้ครัวเรือนยังคงมีปัญหา โดยสินเชื่อส่วนบุคคลที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) หรือหนี้เสียในฐานข้อมูลเครดิตบูโร มีมูลค่า 1.19 ล้านล้านบาท แม้จะมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมร้อยละ 8.78 ปรับลดลงจากร้อยละ 8.94 ของไตรมาสก่อน และสัดส่วนหนี้ NPLs ต่อสินเชื่อรวมลดลงในเกือบทุกประเภทสินเชื่อ ยกเว้นสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์และสินเชื่อบัตรเครดิต แต่เป็นการลดลงจากการหดตัวของสินเชื่อ ขณะที่สินเชื่อกค้างชำระระหว่าง 1 – 3 เดือน (SMLs) กลับมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น โดยอยู่ที่ร้อยละ 4.25 จากร้อยละ 4.17 ของไตรมาสที่ผ่านมา ทั้งนี้ **มีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ 1) เงินกู้บนระบบอาจมีแนวโน้มสูงขึ้น** จากการขยายตัวของหนี้เสียที่อยู่ในระดับสูง ความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน ทำให้ลูกหนี้บางส่วนจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้บนระบบที่สะดวก อีกทั้ง ปัจจุบันแหล่งเงินกู้บนระบบที่เข้าถึงได้ง่ายผ่านช่องทางออนไลน์ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นช่องโหว่ทำให้ลูกหนี้อาจถูกเอารัดเอาเปรียบจากอัตราดอกเบี้ยที่สูง และถูกทวงหนี้ด้วยวิธีที่ผิดกฎหมาย รวมถึงอาจถูกนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางที่ผิด และ 2) **การใช้บริการซื้อก่อนจ่ายทีหลัง (BNPL) ที่อาจกระตุ้นให้ผู้บริโภคก่อหนี้เกินตัว** เนื่องจากระบบการให้สินเชื่อ BNPL ไม่ได้เชื่อมโยงกับข้อมูลรายได้หรือภาระหนี้อื่น ๆ ของลูกหนี้ และพิจารณาให้สินเชื่อจากพฤติกรรมการใช้ผ่านระบบ BNPL ส่งผลให้ผู้ใช้งานรายได้รับวงเงินสินเชื่อสูงเกินระดับรายได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ซื้อสินค้าและบริการอื่นนอกเหนือจากใน Platform อาทิ จ่ายค่าอาหารตามร้านอาหารอีกด้วย

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสสอง ปี 2568 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับการดื่มนมของคนไทยที่ดื่มนมน้อยทำให้เด็กมีภาวะเตี้ยเพิ่มขึ้น และการใช้งาน AI อาจส่งผลกระทบต่อสมองและสุขภาพจิต รวมทั้งการฆ่าตัวตายจากปัญหาสุขภาพจิตที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้น

ไตรมาสสอง ปี 2568 การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.2 จากการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และโรคมือ เท้า ปาก ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ขณะที่สุขภาพจิตพบปัญหาเพิ่มขึ้น โดยในด้านสุขภาพมี**ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ 1) คนไทยดื่มนมน้อยทำให้เด็กมีภาวะเตี้ยเพิ่มขึ้น** โดยปี 2568 คนไทยดื่มนมเฉลี่ยเพียง 23.1 ลิตร/คน/ปี น้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลกที่ดื่มนมเฉลี่ย 31.0 ลิตร/คน/ปี ซึ่งจากข้อมูลของกรมอนามัย ระบุว่า การดื่มนมน้อยเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไทยมีความสูงน้อยกว่าเกณฑ์ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เด็กอายุ 0 - 5 ปี และ 6 - 14 ปี มีภาวะเตี้ยเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 2) **การใช้งาน AI อาจส่งผลกระทบต่อสมองและสุขภาพจิต** จากการศึกษาของ MIT Media Lab ในปี 2025

พบว่า กลุ่มที่ใช้งาน AI แบบจำลองภาษาช่วยในการทำงาน มีการเชื่อมต่อของสมองส่วนต่าง ๆ น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ AI สะท้อนว่า AI มีส่วนทำให้การทำงานของสมองลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ในระยะยาว และ 3) **การฆ่าตัวตายจากปัญหาสุขภาพจิตมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น** โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีผู้ป่วยโรคซึมเศร้า 428,534 คน และมีอัตราการเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายร้อยละ 8.02 รายต่อประชากรแสนคน สูงที่สุดในรอบ 10 ปี โดยกลุ่มอายุที่มีการฆ่าตัวตายสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 20 – 59 ปี ซึ่งเป็นนักศึกษาและวัยทำงาน

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยาสูบในไตรมาสสอง ปี 2568 ทรงตัว

ไตรมาสสอง ปี 2568 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยาสูบเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 โดยเป็นการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ขณะที่การบริโภคบุหรี่ยาสูบลดลงร้อยละ 0.9 นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ คือ 1) **บุหรี่ยาสูบ GEN 6 ท่ามกลางความเข้มงวดของการห้ามใช้บุหรี่ยาสูบ** ซึ่งลักษณะของผลิตภัณฑ์คล้ายกับยาสูบ ทำให้ตรวจสอบได้ยากขึ้น 2) **แนวโน้มการดื่มของกลุ่ม Gen Z ในประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นสวนทางกับแนวโน้มโลกที่ลดลง** โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และ 3) **การปลดล็อกโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเกิดปัญหาในการตีความ** โดย ร่าง พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติม ในมาตรา 32/1 อนุญาตสามารถโฆษณาได้ในกรณีที่เป็นการใช้ “ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์” แต่ยังคงห้าม “ชักจูงใจ” ซึ่งตีความได้ยาก

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในไตรมาสสอง ปี 2568 ลดลง โดยประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ **เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศเพิ่มสูงขึ้น** และความต่อเนื่องของมาตรการสกัดกั้น **สแกมเมอร์และค้ายาเสพติด**

ไตรมาสสอง ปี 2568 คดีอาญารวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2567 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของคดีอาชญากรรมร้อยละ 7.4 ขณะที่คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ลดลงร้อยละ 3.3 และ 2.9 ตามลำดับ ด้านการรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน มีการรับแจ้งเหตุผู้ประสบภัยสะสมรวม ลดลงร้อยละ 0.2 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2567 โดยเป็นการลดลงของผู้เสียชีวิตและผู้ทุพพลภาพ ร้อยละ 14.0 และ 26.2 ตามลำดับ ขณะที่ผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.1 ทั้งนี้ **ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ** ได้แก่ 1) **เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศเพิ่มสูงขึ้น** ข้อมูลจากกรณีการเด็กและเยาวชน ปี 2567 พบเด็กและเยาวชนถูกล่วงละเมิดทางเพศสูงสุดในรอบ 5 ปี โดยกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกล่วงละเมิดทางเพศมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 96.4 ซึ่งมักพบผู้กระทำความผิดเป็นครอบครัวหรือใกล้ชิด ทั้งนี้ จากการศึกษาด้านจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ พบว่าสัดส่วนผู้กระทำความผิดทางเพศต่อเด็กกว่าร้อยละ 50 มีความชอบทางเพศกับเด็ก โดยเฉพาะผู้ที่มีแนวโน้มเป็นโรคโครีเด็ก ซึ่งส่วนหนึ่งอาจถูกกระตุ้นจากสื่อออนไลน์ (Pedo) หรือสื่อที่มีเนื้อหาความสัมพันธ์เชิงโรแมนติกระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ที่เสี่ยงทำให้เด็กตกเป็นเหยื่อ และ 2) **ความต่อเนื่องของมาตรการสกัดกั้นสแกมเมอร์และค้ายาเสพติด** ปัจจุบันไทยมีมาตรการควบคุมตามแนวชายแดน ส่งผลให้คดีสแกมเมอร์/ค้ายาเสพติดลดลง โดยในวันที่ 8 มิถุนายน 2568 อยู่ที่ 898 คดี หรือลดลงถึงร้อยละ 40.7 จากวันที่ 7 มิถุนายน 2568 สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมาตรการ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่อง

การร้องเรียนของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ทั้งปัญหาเกี่ยวกับสินค้าและบริการการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ยังต้องติดตามและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการผลักดันกฎหมายควบคุมวัสดุสัมผัสอาหารให้มีความครอบคลุมความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวันหมดอายุบนฉลากผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการเข้าถึงผักและผลไม้ที่มีการปนเปื้อน

ไตรมาสสอง ปี 2568 การร้องเรียนของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 52.0 โดยเพิ่มขึ้นทั้งการร้องเรียนเกี่ยวกับสินค้าและบริการผ่าน สคบ. และกิจการโทรคมนาคมของสำนักงาน กสทช. ที่ร้อยละ 54.7 และ 4.8 ตามลำดับ ทั้งนี้ ยังต้องติดตามและให้ความสำคัญกับ 1) **การผลักดันกฎหมายควบคุมวัสดุสัมผัสอาหารให้มีความครอบคลุม** อาทิ กระจกตาซิลิโคนที่มีข้อมูลส่วนบุคคล ปากกาเคมีที่เขียนลงบนถุงที่สัมผัสกับอาหารโดยตรง ตะเกียบไม้ใช้แล้วทิ้งที่มักผ่านการฟอกขาว ที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย ซึ่งผู้บริโภคอาจมี

ความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อโรค/สารเคมีปนเปื้อนในอาหาร ตลอดจนการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล 2) **ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวันหมดอายุบนฉลากผลิตภัณฑ์** ปัจจุบันผู้บริโภคบางส่วนยังมีความสับสนในประเด็นดังกล่าว โดยเฉพาะสินค้าที่ติดฉลาก “ควรบริโภคก่อน” ที่เมื่อพ้นเวลาที่กำหนดอาจยังสามารถบริโภคต่อได้ ขณะที่สินค้าฉลาก “หมดอายุ” หากพ้นระยะเวลากำหนดจะไม่สามารถบริโภคได้ อย่างไรก็ตาม สินค้าทั้ง 2 ประเภท ไม่ควรนำมาจำหน่ายหากพ้นกำหนดวันที่ระบุไว้ และ 3) **ผักและผลไม้ที่มีการปนเปื้อน** โดยเฉพาะสารพิษตกค้างและพยาธิ ซึ่งพบได้ทั้งในกลุ่มสินค้านำเข้า และสินค้าที่มีการวางจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด

โอกาสและความท้าทายของเด็กจบใหม่ในโลกการทำงาน

Gen Z คือกลุ่มประชากรที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อตลาดแรงงานในอนาคต อย่างไรก็ตาม ด้วยทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานของ Gen Z ที่มีความแตกต่างจากคนรุ่นก่อนหน้าค่อนข้างมาก อาจเป็นความท้าทายสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องเผชิญ โดยในกรณีของไทย พบลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ 1) **Gen Z บางส่วนเลือกจะไม่เรียนต่อ** เนื่องจากกังวลต่อระบบการศึกษา อาทิ คุณภาพการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการเรียน ตลอดจนคิดว่าระบบการเรียนไม่มีความยืดหยุ่น 2) **การเข้าสู่ตลาดแรงงานช้าลง** โดยใน ปี 2557 สัดส่วน Gen Z ที่ว่างงานมากกว่า 1 ปี อยู่ที่ร้อยละ 1.2 และเพิ่มเป็นร้อยละ 13.6 ในปี 2567 สูงกว่าทุกช่วงอายุก่อนหน้านี้ อีกทั้งยังมีอัตราการว่างงานในกลุ่มผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนสูงสุดที่ร้อยละ 48.5 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการให้ความสำคัญกับการค้นหาตัวเองจากการทำ Gap Year 3) **มีความเป็นผู้ประกอบการในตัวเองสูง** โดยหันไปทำธุรกิจส่วนตัวเพิ่มขึ้น จากช่วงก่อน COVID-19 Gen Z เลือกทำงานเป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างในสัดส่วนเฉลี่ยที่ประมาณร้อยละ 0.4 ต่อปี เป็นร้อยละ 1.8 ในช่วงปี 2563 ถึงปัจจุบัน 4) **จริยธรรม คุณค่า และ Work-Life Balance เป็นปัจจัยหลักที่ Gen Z ให้ความสำคัญที่สุด** โดยพร้อมที่จะเปลี่ยนงานหากพบว่าบริษัทไม่ตอบสนองความต้องการ 5) **ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงาน** จากรายงาน Work Trend Index 2024 พบว่า Gen Z มีอัตราการนำใช้ AI มาใช้ในงานถึงร้อยละ 85 สูงกว่าช่วงอายุอื่นและค่าเฉลี่ยทั่วโลกที่อยู่ที่ร้อยละ 75 และ 6) **Gen Z มีแนวโน้มที่จะขาด Soft Skills ที่จำเป็นต่อการทำงาน** โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสาร

จากลักษณะทัศนคติและพฤติกรรมของ Gen Z ข้างต้น นำมาซึ่งผลกระทบ คือ **ผลกระทบด้านบวก** ได้แก่ 1) โอกาสในการสะสมประสบการณ์ที่หลากหลาย อาทิ การเรียนรู้ในสิ่งที่ถนัดด้วยตนเองโดยไม่พึ่งพาการศึกษาในระบบ การมีเวลาทบทวนตนเองอย่างจริงจังจากการหยุดพัก 2) แม้เด็กจบใหม่จะมีข้อจำกัดด้านประสบการณ์ในการทำงาน แต่ความถนัดด้านทักษะ AI ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงาน ก็อาจจะช่วยเพิ่มโอกาสในการหางานได้ โดยเฉพาะผู้สมัครที่มีใบรับรอง GenAI และ 3) ความหลากหลายทางเศรษฐกิจดิจิทัลจะเพิ่มโอกาสการจ้างงานในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะในรูปแบบ gig economy ทำให้เกิดนวัตกรรมธุรกิจใหม่ อาทิ Creator Economy และ Social Gaming **ผลกระทบด้านลบ** ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการมีความกังวลใจในการรับเด็กจบใหม่เข้าทำงานเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะทัศนคติและพฤติกรรมบางประการที่อาจไม่คุ้มต่อการจ้างงาน อาทิ การลาออกหรือเปลี่ยนงานบ่อย การเข้าสู่ตลาดแรงงานช้าที่ทำให้มีประสบการณ์ในงานน้อย 2) ความเสี่ยงที่เด็ก Gen Z จะว่างงานเพิ่มขึ้น โดยในปี 2567 มีอัตราการว่างงาน อยู่ที่ร้อยละ 3.8 สูงกว่าทุกช่วงอายุ ขณะที่เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา ยังพบว่า กลุ่มอุดมศึกษาเป็นกลุ่มที่มีอัตราการว่างงานสูงที่สุดที่ร้อยละ 2.0 ทั้งที่อัตราการว่างงานในภาพรวมประเทศอยู่ที่เพียงร้อยละ 1.0 และ 3) การมีความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีไม่ได้หมายความว่าจะสามารถใช้เทคโนโลยีในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพึ่งพา AI มากเกินไปที่อาจทำให้ระบบการเรียนรู้ของผู้ใช้ถดถอย ตลอดจนขาดทักษะการใช้งาน AI เชิงลึก และขาดการคิดเชิงวิพากษ์ต่อผลลัพธ์จาก AI ที่เหมาะสม

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสและความท้าทายที่ผู้ประกอบการและเด็กจบใหม่ รวมไปถึงภาครัฐจะต้องมีการปรับตัว ดังนี้ 1) **ผู้ประกอบการ** จำเป็นต้องปรับแนวทางการทำงานและสนับสนุนสวัสดิการให้สอดคล้องกับความต้องการของพนักงานรุ่นใหม่มากยิ่งขึ้น อาทิ การส่งเสริมและพัฒนาทักษะ การทำงานแบบ

Hybrid Work และการลงทุนในนวัตกรรมเทคโนโลยี สำหรับแรงงาน โดยเฉพาะ Gen Z ต้องทำความเข้าใจ และปรับตัวให้เข้ากับโลกการทำงานจริง ทั้งในส่วน Hard Skills และ Soft Skills ขณะที่ภาครัฐ ต้องเริ่มตั้งแต่การปรับโครงสร้างการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แรงงานสามารถวางแผนและพัฒนาทักษะ ตลอดจนการสนับสนุนให้แรงงานทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการฝึกอบรมผ่านช่องทางที่หลากหลาย

UPF อร่อยง่าย เสียชีวิตเร็ว

อาหารแปรรูปขั้นสูง (Ultra-Processed Foods: UPF) เป็นอาหารที่ผ่านกระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมหลายขั้นตอน รวมทั้งมีการใส่วัตถุเจือปนอาหารสังเคราะห์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เครื่องปรุงพื้นฐานในครัวเรือน จนทำให้อาหารเดิมถูกเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจนยากต่อการระบุแหล่งที่มาของวัตถุดิบธรรมชาติ โดยกระบวนการเหล่านี้ส่งผลให้อาหารดังกล่าวมีไขมันอิ่มตัว น้ำตาล และโซเดียม ในปริมาณสูง อาทิ ซีเรียล ขนมปังสำเร็จรูป อาหารกึ่งสำเร็จรูป ขนมขบเคี้ยว เครื่องดื่มรสหวาน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์หลายแหล่ง ชี้ให้เห็นว่าการบริโภคอาหารแปรรูปขั้นสูงเป็นประจำ มีผลเชื่อมโยงต่อความเสี่ยงด้านสุขภาพหลายประการ อาทิ โรคหัวใจและหลอดเลือด ภาวะน้ำหนักเกิน โรคเบาหวานดื้ออินซูลิน คอเลสเตอรอลต่ำ รวมถึงพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดโรค NCDs โดยสถานการณ์การบริโภค ข้อมูลจาก British Medical Journal ในปี 2567 ระบุว่าแคลอรีที่ประชากรในสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรได้รับจากการบริโภค UPF มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 58 และ 57 ตามลำดับ รองลงมาเป็น ประชากรทวีปเอเชียและประเทศในทวีปอเมริกาใต้ ประมาณร้อยละ 20 – 30 สำหรับประเทศไทย แม้ไม่มีข้อมูลการบริโภค UPF เป็นทางการ แต่จากผลสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า คนไทยจำนวนมากกินอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพมากถึง 3 – 7 วัน/สัปดาห์ โดยร้อยละ 42.1 รับประทานอาหารที่มีไขมันสูง รองลงมาคือ อาหารเนื้อสัตว์แปรรูปร้อยละ 39.2 และเครื่องดื่มรสหวานร้อยละ 34.2 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับอาหารที่เข้าข่าย UPF ขณะเดียวกัน พฤติกรรมบริโภคสินค้าในร้านสะดวกซื้อยังสะท้อนได้อีกว่า คนไทยบริโภคสินค้า UPF บ่อยครั้ง จากผลสำรวจในปี 2568 พบคนไทยร้อยละ 40.9 เข้าร้านสะดวกซื้อ 1–3 ครั้ง/สัปดาห์ และมีถึงร้อยละ 21.8 ที่ใช้บริการทุกวัน โดยสินค้าที่นิยมบริโภคมากที่สุด คือ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มขนม/ขนมหวาน

ทั้งนี้ หลายประเทศออกมาตรการควบคุมการผลิตและจำกัดการบริโภคอาหาร UPF เชิงรุก คือ 1) **การบังคับใช้ฉลากค่าเตือนแปดเหลี่ยมด้านหน้าบรรจุภัณฑ์อาหาร** ลักษณะเด่นของฉลาก คือ ป้ายรูปแปดเหลี่ยมสีดำคล้ายป้ายหยุดพร้อมระบุข้อความตัวใหญ่ อาทิ แคลอรีสูง น้ำตาลสูง โซเดียมสูง และไขมันอิ่มตัวสูง ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ทันทีว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีสารอาหารสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ ในทางกลับกันระบบฉลากโภชนาการ GDA ที่ใช้ในไทย พบว่า ร้อยละ 40.8 ของผู้บริโภคเห็นข้อมูลบนฉลาก GDA ด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ แต่กลับไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ สะท้อนให้เห็นว่าการให้ข้อมูลเชิงตัวเลขไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้ความเสี่ยงด้านสุขภาพได้ทันที 2) **การควบคุมและกำหนดนโยบายทางการตลาด** โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มุ่งเป้าไปยังเด็ก ได้แก่ (1) **การห้ามใช้ตัวการ์ตูนหรือเทคนิคต่าง ๆ บนบรรจุภัณฑ์** ที่มีฉลากเตือนแปดเหลี่ยม 2 รายการขึ้นไป (2) **การห้ามโฆษณาและกิจกรรมส่งเสริมการขายในร้านสะดวกซื้อ** โดยสหราชอาณาจักรเตรียมบังคับใช้กฎหมายห้ามโฆษณาอาหารประเภท HFSS (High Fat, Sugar, Salt) อีกทั้ง มีมาตรการห้ามจัดโปรโมชั่นราคาและวางผลิตภัณฑ์ HFSS ใกล้จุดชำระเงิน เช่นเดียวกับชิลี ที่ห้ามโฆษณาอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพบนโทรทัศน์ในช่วงเวลาเช้าและหลังเลิกเรียน และห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่าย UPF และ (3) **การห้ามจำหน่ายภายในสถานศึกษา** โดยในประเทศชิลี เม็กซิโก อาร์เจนตินา อูรุกวัย กำหนดนโยบายห้ามจำหน่ายหรือแจกอาหารที่มีฉลากเตือนแปดเหลี่ยมในโรงเรียนทุกระดับ ขณะที่ไทยมีเพียงการรณรงค์สร้างเสริมสุขภาพในสถานศึกษา แต่ยังไม่มีการควบคุมการทำการตลาดเชิงให้เด็กบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ และ 3) **มาตรการภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารที่ส่งผลต่อสุขภาพ** ประเทศโคลอมเบีย มีการเก็บภาษีแบบขั้นบันไดในผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปขั้นสูง ที่มีน้ำตาล โซเดียม ไขมันอิ่มตัวสูง ครอบคลุมถึงการใส่สารสังเคราะห์ต่าง ๆ และกลุ่ม

เครื่องดื่มที่มีการเติมสารให้ความหวาน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเร่งปรับสูตรผลิตภัณฑ์ และยังกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคที่ดีในระดับโครงสร้างประชากร เมื่อพิจารณาของไทย จะพบว่ามี การจัดเก็บภาษีความหวานเฉพาะเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล ซึ่งยังไม่ครอบคลุมสารให้ความหวานแทนน้ำตาล และผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ

การดำเนินงานข้างต้น ถือเป็นแนวทางที่ไทยสามารถนำมาศึกษาเพื่อยกระดับมาตรการหรือนโยบายทางด้านอาหาร โดยกำหนดนิยามของผลิตภัณฑ์อาหาร UPF ให้ชัดเจน และทำการรวบรวมและจำแนกอาหารที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าชนิดใดเข้าข่าย UPF เพื่อใช้กำหนดแนวทางควบคุมการผลิตและจำกัดการบริโภค โดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มักตกเป็นเป้าหมายการตลาด นอกจากนี้ ยังอาจพิจารณาความเหมาะสมของการเก็บภาษีกับกลุ่มอาหาร UPF ที่มักมีปริมาณน้ำตาล โซเดียม ไขมันสูง รวมถึงสารเติมแต่งสังเคราะห์ และยังไม่อยู่ในขอบข่ายภาษีที่เพียงพอในปัจจุบัน อีกทั้ง ยังต้องมีการสนับสนุนการเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง อาทิ อาหารสด การปรุงอาหารในครัวเรือน ซึ่งมักใช้วัตถุดิบธรรมชาติและผ่านกระบวนการแปรรูปน้อย และยังเป็นการส่งเสริมสุขภาพของประชากรที่ดีในระยะยาว

หนี้สหกรณ์ : จุดเปลี่ยนในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน

สหกรณ์ถือเป็นหนึ่งในกลไกทางการเงินที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมและให้บริการสินเชื่อที่มีต้นทุนต่ำแก่สมาชิก แต่ปัจจุบันสหกรณ์ได้กลายเป็นแหล่งกักเก็บเงินขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกหลายล้านราย โดยในปี 2567 มีจำนวนสหกรณ์ทั่วประเทศรวม 6,092 แห่ง ครอบคลุมสมาชิกกว่า 11 ล้านราย ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ประเภทที่มีมูลค่าการให้กู้ยืมมากที่สุดถึง 2.27 ล้านล้านบาท และยังมีแนวโน้มการให้กู้ยืมเพิ่มขึ้น อีกทั้งหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 15 ของหนี้สินครัวเรือนทั้งหมด แม้ว่าจะเป็นลำดับรองจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ แต่กลับมีการดำเนินงานเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน คือ 1) การกู้ยืมเงินของสหกรณ์เข้าถึงได้ง่ายและกระบวนการตรวจสอบก่อนให้สินเชื่อน้อยทำให้ลูกหนี้ก่อหนี้เกินความจำเป็น โดยอาศัยเพียงข้อมูลภายใน อาทิ จำนวนทุนเรือนหุ้น และการให้สินเชื่อบางประเภทอาจไม่จำเป็นต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ใช้เพียงผู้ค้ำประกัน 2) ข้อมูลลูกหนี้สหกรณ์ไม่มีการเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินอื่น ทำให้สถาบันการเงินอื่นไม่สามารถตรวจสอบยอดหนี้ของลูกหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ 3) สหกรณ์ส่วนใหญ่กำหนดเงินปันผลในอัตราสูง ซึ่งทำได้โดยขยายโครงการให้กู้ยืม และกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูง ซึ่งสร้างภาระให้แก่ลูกหนี้ 4) สหกรณ์ออมทรัพย์บางส่วนกำหนดเงินเดือนคงเหลือหักชำระหนี้ต่อเดือนของสมาชิกในอัตราที่ต่ำมาก หรือเหลือน้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินเดือนที่ได้รับ ส่งผลให้ลูกหนี้ขาดสภาพคล่อง และอาจนำไปสู่การก่อหนี้จากแหล่งอื่นเพิ่ม จนกลายเป็นกับดักวงจรหนี้ระยะยาวที่แก้ไขได้ยาก และ 5) สหกรณ์ขาดแรงจูงใจในการดำเนินมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ และมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ของสหกรณ์ยังมีลักษณะเป็นการขอความร่วมมือ จากการที่สหกรณ์มีบุริมสิทธิการหักเงินเดือนก่อนเจ้าหนี้รายอื่น

ปัญหาดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขปัญหาหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ผ่านมาตรการต่าง ๆ อาทิ การออกประกาศแนวทางการแก้หนี้สำหรับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ อาทิ กำหนดให้ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไม่เกินร้อยละ 4.75 ต่อปี กำหนดเกณฑ์เงินคงเหลือไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินเดือน และการออกคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์เรื่องหลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม รวมถึง การผลักดันให้สหกรณ์ออมทรัพย์เข้าเป็นสมาชิกกับเครดิตบูโร และอยู่ระหว่างออกมาตรการ Credit Lock ในการส่งข้อมูลสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการแก้หนี้ไปยังเครดิตบูโร นอกจากนี้ ยังมีโครงการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ซึ่งเป็นลูกหนี้กลุ่มใหญ่ที่สุดและมีภาระหนี้สูง การแก้ไขพระราชบัญญัติสหกรณ์ในปี 2562 ให้มีการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และการออกกฎกระทรวงเพื่อมารองรับ พ.ร.บ. ฯ ข้างต้น อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหานี้สหกรณ์ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญหลายด้าน ได้แก่

- 1) ด้านกฎหมาย กระบวนการออกกฎกระทรวงเพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ใช้เวลานาน ซึ่งตาม

มาตรา 89/2 ของ พ.ร.บ. สหกรณ์ฯ ให้มีการดำเนินการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยออกเป็นกฎกระทรวง แต่ปัจจุบันยังขาดกฎกระทรวงในหลายประเด็นที่สำคัญ โดยเฉพาะการให้กู้ การค้าประกัน การจัดเก็บข้อมูล ซึ่งล้วนเชื่อมโยงกับเพดานดอกเบี้ยเงินกู้ และการนำส่งข้อมูลเครดิตบูโร ที่เป็นเกณฑ์สำคัญของการแก้ไขปัญหาหนี้สหกรณ์ รวมถึง พ.ร.บ. สหกรณ์ฯ มาตรา 89/4 กำหนดบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งมีหน้าที่เพียงให้คำปรึกษา และเสนอแนะแนวทางแก่นายทะเบียนสหกรณ์เท่านั้น ขณะที่ พ.ร.บ. สหกรณ์ฯ ยังคงให้อำนาจสหกรณ์ในการหักเงินเดือนเพื่อชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่น ทำให้สหกรณ์สามารถหักชำระหนี้ได้ไม่จำกัด และขาดแรงจูงใจในการช่วยเหลือสมาชิกแก้ไขปัญหาหนี้ 2) ด้านความสามารถในการกำกับดูแล โดยปัจจุบันกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลสหกรณ์ทุกประเภท อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มีลักษณะแตกต่างจากสหกรณ์ประเภทอื่น และมีความคล้ายคลึงกับธุรกิจสถาบันการเงิน ทั้งการรับฝากเงินและการให้กู้ยืม ซึ่งต้องการการกำกับดูแลที่มีมาตรฐานเดียวกับสถาบันการเงิน เพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และเสถียรภาพทางการเงิน และ 3) ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการสหกรณ์แต่ละแห่งมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้การช่วยเหลือแตกต่างกัน นอกจากนี้ สหกรณ์บางแห่งอยู่ในสถานะขาดเงินทุน ทำให้ต้องกู้ยืมสถาบันการเงิน หรือสหกรณ์อื่นเพื่อนำมาปล่อยกู้กับสมาชิก ซึ่งมีต้นทุนสูง รวมทั้ง สหกรณ์จำนวนมากมีระบบจัดเก็บข้อมูลที่ยังไม่พร้อม ความกังวลเรื่องความเป็นส่วนตัวของสมาชิก และต้นทุนดำเนินการที่สูง

ดังนั้น เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน และลดความเสี่ยงของหนี้สหกรณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพการเงินโดยรวม จึงต้องเร่งรัดการออกกฎกระทรวงให้ครบถ้วน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน อาทิ เงื่อนไขในการให้สินเชื่อที่ต้องใช้ข้อมูลเครดิตบูโรประกอบการพิจารณาสินเชื่อ และต้องกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม รวมถึง อาจพิจารณาให้สหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับการกำกับดูแลที่มีมาตรฐานเทียบเท่าสถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดกลไก แนวทางในการป้องกันความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

บทความเรื่อง “ความท้าทายของผู้ประกอบการไทย ท่ามกลางการเข้ามาของทุนต่างชาติ”

แม้ว่าในปี 2564 ไทยจะเผชิญกับสถานการณ์ COVID-19 แต่การลงทุนของต่างชาติในสาขาที่พักรวมและด้านอาหารกลับเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เข้ามาลงทุนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และเชียงใหม่ ทั้งนี้ การเข้ามาลงทุนของต่างชาติได้ส่งผลกระทบในหลายด้าน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB) ดำเนินการสำรวจและศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ การรับรู้ และทัศนคติของผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจที่พักรวมและบริการด้านอาหาร ขนาดย่อม (Small) และรายย่อย (Micro) ของไทย ต่อการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ ใน 5 จังหวัดข้างต้น โดยผลการสำรวจและศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการไทยรับรู้ถึงการเข้ามาของทุนต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มองว่าเป็นการเข้ามาอย่างผิดกฎหมาย และมีการดำเนินการเน้นแบบผูกขาด โดยผู้ประกอบการร้อยละ 81.5 เห็นว่าธุรกิจโรงแรมและธุรกิจอาหารของต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วหลังจากสถานการณ์ COVID-19 ขณะเดียวกัน ในกลุ่มที่ทราบถึงการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ กว่าครึ่งมองว่าทุนต่างชาติที่เข้ามาเป็นการดำเนินการอย่างผิดกฎหมาย อาทิ นอมินี (nominee) ใช้กลยุทธ์การขายตัดราคา หรือจัดโปรโมชั่นพิเศษเป็นประจำ มีการร่วมมือกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อผูกขาดลูกค้า จึงทำให้ผู้ประกอบการกว่าร้อยละ 68.0 มองว่าทุนต่างชาติทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งผู้ประกอบการไทยกว่าครึ่งที่ได้รับผลกระทบ เป็นกลุ่มธุรกิจขนาดย่อม (Small) มากกว่ารายย่อย (Micro) โดยธุรกิจไทยต้องสูญเสียลูกค้าให้กับธุรกิจต่างชาติและสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดไป ทั้งนี้ 1 ใน 3 ของผู้ประกอบการไทยต้องเผชิญกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ทั้งจากค่าสิ่งของ/อุปกรณ์ วัตถุดิบ และค่าแรง ส่งผลให้มีความเสี่ยงที่จะขาดทุนเพิ่มขึ้นและเริ่มมีปัญหาในการชำระหนี้ นอกจากนี้ มากกว่า 1 ใน 3 ของธุรกิจไทยไม่แน่ใจว่าจะอยู่รอดได้ และสัดส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มมากขึ้น หากธุรกิจต่างชาติเข้ามา

แข่งขันรุนแรงมากขึ้น ซึ่งแม้ว่ามากกว่าครึ่งจะมีการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ แต่กว่า 2 ใน 3 ของธุรกิจที่พักแรม และร้อยละ 58.4 ของร้านอาหาร ระบุว่าธุรกิจไม่ดีขึ้นเลยถึงดีขึ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการทางการเงิน และพันธมิตรทางธุรกิจ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังมองว่าธุรกิจต่างชาติที่เข้ามาทำให้อัตลักษณ์ของพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนสาธารณูปโภค ขยะ/มลภาวะ/กลิ่น รวมถึงอาจนำปัญหาอื่น ๆ ตามมา อาทิ การทะเลาะวิวาทและยาเสพติด อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่พักแรมและร้านอาหารร้อยละ 25.2 ยังเห็นว่าการเข้ามาของธุรกิจต่างชาติส่งผลดีต่อธุรกิจจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นและเป็นแรงกระตุ้นให้พัฒนาธุรกิจของตนเอง

แม้ไทยจะมีมาตรการกำกับดูแลธุรกิจต่างชาติและสนับสนุนธุรกิจของผู้ประกอบการ อาทิ พระราชบัญญัติประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และโครงการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการธุรกิจ แต่ผู้ประกอบการร้อยละ 85.5 กลับมองว่าภาครัฐยังไม่สามารถจัดการธุรกิจต่างชาติที่ทำให้ผิดกฎหมายได้จริง ขณะที่ต่างประเทศมีมาตรการกำกับดูแลที่เข้มงวดกว่าไทย อาทิ ประเทศสิงคโปร์ กำหนดให้เงินลงทุนต่างชาติต้องจดทะเบียนนิติบุคคลผ่านบริษัทรับจดทะเบียนเท่านั้น ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้บริษัทเกือบทุกประเภทต้องรายงานผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงต่อหน่วยงานภายใต้กระทรวงการคลัง และประเทศมาเลเซีย ให้สิทธิหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเข้าถึงข้อมูลผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง จำกัดสัดส่วนการถือหุ้นในธุรกิจโรงแรมตามจำนวนดาว ตลอดจนกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำในธุรกิจร้านอาหาร สำหรับมาตรการสนับสนุนธุรกิจของผู้ประกอบการไทย มีทั้งการอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการมีสนับสนุนด้านเงินทุนแก่ธุรกิจ แต่ร้อยละ 43.8 ของผู้ประกอบการที่พักแรม และร้อยละ 46.2 ของผู้ประกอบการด้านอาหาร รับรู้มาตรการของรัฐน้อยมากถึงไม่รู้เลยโดยร้อยละ 85.7 ระบุว่าการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่ทราบ/เข้าถึงข้อมูล ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการร้อยละ 84.8 มองว่ามาตรการในปัจจุบันยังไม่เพียงพอ และร้อยละ 86.7 ระบุว่ายังไม่ตรงกับความต้องการ

เพื่อให้ธุรกิจไทยสามารถแข่งขันกับธุรกิจของต่างชาติได้อย่างเป็นธรรม รวมถึงได้ประโยชน์จากการเข้ามาลงทุนของกลุ่มทุนต่างชาติอย่างเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย อาจต้องดำเนินการ 2 ด้าน ดังนี้

1. การกำกับดูแลการลงทุนและการดำเนินธุรกิจของชาวต่างชาติ โดยด้านการเข้ามาลงทุน อาจพิจารณาให้การจดทะเบียนนิติบุคคลของต่างชาติต้องดำเนินการผ่านบริษัทรับจดทะเบียน รวมถึงให้ธุรกิจทุกประเภทต้องรายงานผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ตลอดจนต้องมีการตรวจสอบรายชื่อกรรมการหรือผู้ถือหุ้นและทำเลที่ตั้งที่ใช้ในการจดทะเบียนอย่างเข้มงวด และมีการจำกัดสัดส่วนการลงทุนหรือการถือหุ้นโดยแบ่งตามขนาดกิจการ สำหรับด้านการดำเนินธุรกิจ ต้องมีการตรวจสอบที่เข้มงวด ต่อเนื่อง และครอบคลุมธุรกิจทุกขนาด รวมถึงอาจพิจารณาให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงแก่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และพัฒนาช่องทางการรับแจ้งเบาะแส และการสนับสนุนผู้ประกอบการไทย ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนด้านเงินทุนเพื่อเริ่มต้น ปรับปรุง และต่อยอดธุรกิจ โดยอาจต้องผ่อนปรนเงื่อนไขบางประการ รวมถึงพัฒนาแหล่งเงินทุนใหม่ ๆ 2) การพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการตลาดและการบริหารการเงิน จัดทำหลักสูตรหรือจัดตั้งศูนย์ดูแลธุรกิจตลอดวงจร อบรมให้ความรู้และคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารการเงิน การบัญชี และภาษี 3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของสมาคมผู้ประกอบการและจับคู่ธุรกิจ ตลอดจนวงจรการท่องเที่ยว และ 4) การประชาสัมพันธ์มาตรการของภาครัฐ โดยยกระดับการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าใจประโยชน์และเงื่อนไขของโครงการ/มาตรการ ตลอดจนสามารถติดตามวิธีการหรือขั้นตอนการสมัครได้อย่างสะดวก

ตัวชี้วัดภาวะสังคม

องค์ประกอบหลัก	2566	2567	2566				2567				2568	
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
1. การมีงานทำ ^{1/}												
กำลังแรงงาน (พันคน)	40,407.2	40,556.6	40,281.0	40,302.2	40,531.8	40,673.9	40,226.4	40,178.1	40,484.1	40,537.7	40,484.1	40,114.4
% YOY	1.4	-0.2	1.7	1.4	1.1	1.3	-0.1	-0.3	-0.1	-0.3	0.6	-0.2
การมีงานทำ (พันคน)	39,912.0	39,806.4	39,629.2	39,677.5	40,091.3	40,250.1	39,579.0	39,500.7	40,039.5	40,106.2	39,383.3	39,510.0
% YOY	1.8	-0.3	2.4	1.7	1.3	1.7	-0.1	-0.4	-0.1	-0.4	-0.5	0.02
ผู้ว่างงาน (พันคน)	395.2	402.2	421.1	429.0	401.2	329.3	407.7	429.1	413.9	358.2	357.7	365.5
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.98	1.00	1.05	-21.5	0.99	0.81	1.01	1.07	1.02	0.88	0.88	0.91
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	202.1	192.3	227.9	202.6	166.9	210.9	199.5	162.4	191.9	223.6	176.3	155.9
2. หนี้ครัวเรือน ^{2/}												
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	16.4	16.4	16.0	16.1	16.2	16.4	16.4	16.4	16.4	16.4	16.4	N.A.
% YOY	3.0	0.2	3.8	3.8	3.3	3.0	2.4	1.6	0.8	0.2	-0.1	N.A.
สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)	91.3	88.4	90.7	90.8	90.8	91.3	90.7	89.7	88.9	88.4	87.4	N.A.
NPL (ล้านล้านบาท) ^{3/}	1.05	1.22	0.95	1.03	1.05	1.05	1.09	1.16	1.20	1.22	1.19	N.A.
% YOY	6.6	16.4	-0.2	-7.3	-4.0	6.6	14.9	12.2	14.1	16.4	8.7	N.A.
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	7.65	8.94	7.18	7.66	7.73	7.65	8.01	8.48	8.78	8.94	8.78	N.A.
3. สุขภาพและการเจ็บป่วย												
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{4/}												
- หัด	317	1,868	58	88	107	113	543	136	504	685	389	352
- ไข้กาฬหลังแอ่น	11	11	2	2	4	3	2	2	3	4	2	0
- ไข้สมองอักเสบ	893	967	303	209	194	187	516	216	242	193	312	435
- อหิวาตกโรค	3	4	1	0	1	1	2	0	0	2	1	0
- มือ เท้า และปาก	64,021	89,794	11,483	9,305	29,974	13,636	15,957	7,847	49,410	16,380	10,684	13,004
- บิด	1,541	1,823	401	370	396	314	485	373	553	432	506	598
- ปอดอักเสบ	292,676	398,201	78,403	57,880	81,054	76,945	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418	97,040
- มีหุน	4,460	4,187	622	797	1,591	1,473	767	732	1,308	1,340	782	955
- ไข้เลือดออก	157,142	103,601	10,948	23,636	76,579	46,568	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236	15,036
- ไข้หวัดใหญ่	478,175	650,931	39,457	25,682	211,103	202,741	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952	130,683
- พิษสุนัขบ้า	4	3	1	1	0	2	0	1	2	0	4	2
4. อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญต่อประชากร 100,000 คน												
- ความดันโลหิตสูง	13.50	N.A.	ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายไตรมาส									
- หัวใจขาดเลือด	33.50	N.A.										
- หลอดเลือดสมอง	58.30	N.A.										
- เบาหวาน	22.00	N.A.										
- มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	132.60	N.A.										
4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ^{5/}												
- คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	18,716	20,294	4,641	4,790	4,601	4,684	5,122	4,964	5,239	4,969	5,078	4,820
- คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (คดี)	63,527	74,322	14,839	14,308	16,854	17,526	17,605	17,198	20,724	18,795	19,705	16,628
- คดียาเสพติด (คดี)	303,414	372,411	84,551	70,069	69,204	79,590	89,732	90,742	95,597	96,340	92,537	97,470
- การรับแจ้งผู้ประสบภัยสะสมรวม ^{6/}	822,828	869,198	208,616	200,054	196,850	217,308	224,114	203,844	212,625	228,615	225,860	203,491
- ผู้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุทางบก (ราย)	14,122	14,168	3,782	3,349	3,133	3,658	3,748	3,448	3,129	3,843	3,410	2,967
5. การคุ้มครองผู้บริโภค												
5.1 จำนวนเรื่องร้องเรียน ^{7/} (ราย)												
- กรณีสัญญา	1,924	2,172	477	561	455	431	467	420	686	599	625	666
- กรณีฉลาก	2,421	2,860	793	508	474	646	584	533	886	857	911	850
- กรณีโฆษณา	3,634	2,594	2,474	330	360	470	807	397	742	648	788	674
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	2,378	2,793	741	513	588	536	609	600	711	873	1,418	744
- เรื่องอื่น ๆ	21,807	14,989	8,146	5,592	4,428	3,641	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603
5.2 จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ^{8/} (ราย)	1,593	1,459	474	371	297	451	414	340	310	395	394	367

ที่มา: ^{1/} รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

^{2/} ธนาคารแห่งประเทศไทย

^{3/} บริษัท ข้อมูลเครดิตบูโรแห่งชาติ จำกัด

^{4/} สำนักโรคบาดविทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

^{5/} ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

^{6/} รายงานสถิติการใช้สิทธิ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC)

^{7/} สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี

^{8/} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)